

บทที่ ๕

วิจารณ์การบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์

การบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ในปัจจุบัน อาจแบ่งงานออกได้เป็น ๘ ลักษณะ คือ—

- ก. การศึกษาวิจัย
- ข. การแก้ไขกฎการค้า
- ค. การส่งเสริมสินค้าออก
- ง. การควบคุมการนำสินค้าออก
- จ. การควบคุมการนำสินค้าเข้า
- ฉ. การขนส่งสินค้าทางเรือ
- ช. การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้ากับต่างประเทศ
- ซ. การเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศ

ผู้เขียนได้ตั้งสมมติฐานในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ไว้ในบทที่ ๑ แล้วว่า จะทำการวิจัยและวิจารณ์การบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์เป็นเครื่องส่งเสริมการค้าต่างประเทศของประเทศไทยอย่างไรหรือไม่ ซึ่งการปฏิบัติตามข้อสมมติฐานดังกล่าว จำเป็นที่ต้องวิจัยงานบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์แต่ละลักษณะงาน แล้วจึงทำการวิจารณ์งานแต่ละลักษณะจะเป็นเครื่องส่งเสริมการค้าต่างประเทศของประเทศไทยอย่างไรหรือไม่ โดยจะพิจารณาครอบคลุมถึงข้อดีและข้อเสีย ดังที่จะได้วิจัยและวิจารณ์งานแต่ละลักษณะดังต่อไปนี้

ก. การศึกษาวิจัย กระทรวงพาณิชย์ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะสินค้าเข้าสินค้าออก และตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งในด้านการผลิต ปริมาณการผลิต ค่าใช้จ่ายในการส่งออกและนำเข้า คุณภาพสินค้าตามความต้องการของตลาด — ต่างประเทศ การแข่งขันระหว่างสินค้าไทยกับสินค้าของต่างประเทศ ระบบภาษีศุลกากรและการควบคุมการนำเข้าของต่างประเทศ ซึ่งได้จัดทำข้อมูลดังกล่าวขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

รายงานการศรัทธาระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ชาวการค้าต่างประเทศ ชาวสาร
การพาณิชย์ และหนังสือพิมพ์ชาวพาณิชย์ เป็นต้น และได้แจกจ่ายเอกสารข้อมูลดังกล่าว
เผยแพร่ไปยังหน่วยงานและสถาบันเอกชนต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงภาวะการค้าต่างประเทศ
โดย่างใกล้ชิด

ข้อดี

๑. นำผลการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหาค้าขาย การหาตลาด การ
ขยายสินค้าออก การลดสินค้าเข้า ลดต้นทุนในการส่งออกและนำเข้า ส่งเสริมการผลิตสินค้า
ให้สอดคล้องกับความต้องการในต่างประเทศ และแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
๒. เป็นการเผยแพร่ข้อมูลให้ส่วนราชการและสถาบันเอกชนต่าง ๆ ได้ทราบถึง
ภาวะการค้าต่างประเทศ
๓. ใช้ข้อมูลเป็นหลักฐานในการเจรจาทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ

ข้อเสีย

๑. การเผยแพร่เอกสารข้อมูลไปยังสถาบันต่าง ๆ ยังไม่กว้างขวางพอ เนื่องจาก
งบประมาณจำกัด
๒. การศึกษาวิจัยเพื่อพยากรณ์แนวโน้มในอนาคตอาจมีการคลาดเคลื่อนจากภาวะที่
จะเกิดขึ้นจริงได้ เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และธรรมชาติ

จากการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียของการศึกษาวิจัยแล้ว จะเห็นได้ว่าข้อดีมีน้ำหนัก
มากกว่าข้อเสีย เนื่องจากข้อเสียที่กล่าวข้างต้นเป็นแต่เพียงข้อจำกัดในการดำเนินงานเท่านั้น
และหาได้เป็นอุปสรรคที่กีดกันการค้าต่างประเทศแต่อย่างใดไม่ อย่างไรก็ตาม อาจมีผู้กล่าว
แย้งว่าการที่ธุรกิจนำเอาข้อมูลจากการศึกษาวิจัยของกระทรวงพาณิชย์ไปพยากรณ์แนวโน้มของ
การค้าต่างประเทศในอนาคตแล้ว การพยากรณ์นั้นไม่ตรงกับภาวะการที่เกิดขึ้นจริง ๆ จนเกิด
การขาดทุนในการติดต่อซื้อขายกับต่างประเทศ คืออุปสรรคที่กีดกันการค้าต่างประเทศ ผู้เขียน
มีความเห็นว่าข้อเสียดังกล่าวมิใช่อุปสรรคอย่างแน่นอน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจจะต้อง
อาศัยข้อมูลเป็นหลักในการตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลจะช่วยทำให้การตัดสินใจง่ายขึ้นและอาจถูกต้อง
ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ก็กว่าที่จะตัดสินใจแบบเดาสุ่ม(rule of thumb) โดยไม่มี

ขมูโลก ๆ สนับสนุนเลย ซึ่งมีโอกาสที่จะผิดพลาดไ้มาก ดังนั้น การที่ธุรกิจใช้ขมูโลกเป็นหลักในการตัดสินใจ จึงมีโอกาสมากกว่าโอกาสผิด แต่ถ้าเกิดมีการผิดพลาดขึ้นก็ เป็นเรื่องธรรมดาของการดำเนินธุรกิจดังที่ศาสตราจารย์ Frank Knight แห่งมหาวิทยาลัย Chicago กล่าววว่า "กำไรเป็นผลตอบแทนจากการเสี่ยง"^{๑๕}

ข. การแก้ไขดุลการค้า มาตรการเพื่อแก้ไขดุลการค้าขาดดุลที่กระทรวงพาณิชย์กำลังดำเนินการและร่วมดำเนินการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดังที่ได้เคยบรรยายไว้แล้วในตอนต้น พอจะแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ.-

๑. การส่งเสริมสินค้าออก ได้แก่ มาตรการในการรักษาตลาด การขยายตลาดและการหาตลาดใหม่ในต่างประเทศสำหรับสินค้าส่งออก

๒. การลดสินค้าเข้า ได้แก่ มาตรการในการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ทดแทนสินค้าเข้า การส่งเสริมการใช้สินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศ การเพิ่มอากรขาเข้า และการห้ามนำสินค้าบางอย่างเข้า

ข้อดี

๑. ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเขาสู่ดุลยภาพ

๒. ทำให้อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ขยายตัว ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีงานทำมากขึ้นและเป็นการเพิ่มรายได้ประชาชาติ

๓. เมื่อสินค้าเข้าลดลงและสินค้าออกเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ประเทศมีทุนสำรองเงินตราต่างประเทศมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจซื้อ (purchasing power) ของประเทศ

^{๑๕/} Paul A. Samuelson, ECONOMICS An Introductory Analysis, (New York, Toronto, London: Mc Graw - Hill Book Company, Inc., 1961), p.666

ข้อเสีย

๑. การแก้ไขดุลการค้าโดยการส่งเสริมสินค้าออก อาจจะทำให้สินค้าบางอย่างภายในประเทศมีอุปทานน้อยลง และทำให้สินค้าดังกล่าวมีราคาสูงขึ้น
๒. การแก้ไขดุลการค้าโดยการลดสินค้าเข้า อาจทำให้ประชาชนมีสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคน้อยชนิดลง และในบางกรณีจำเป็นต้องซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศซึ่งมีคุณภาพยังไม่เข้ามาตรฐาน
๓. การลดการนำสินค้าเข้าจากบางประเทศ อาจทำให้ประเทศนั้น ๆ โต้ตอบด้วยการลดการซื้อสินค้าจากประเทศไทยบ้าง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยการเจรจาทางการค้ากับรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความจำเป็นของประเทศไทย

เมื่อเปรียบเทียบถึงข้อดีข้อเสียของการแก้ไขดุลการค้าของกระทรวงพาณิชย์แล้ว จะเห็นว่าข้อดีเป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ ส่วนข้อเสียเป็นการเสียประโยชน์ของประชาชนบางกลุ่ม เนื่องจากอาจต้องซื้อสินค้าบางอย่างในราคาที่แพงขึ้น แต่ก็มิทางออกโดยการหันไปบริโภคสินค้าที่ทดแทนกันได้หรือการบริโภคเสีย และนอกจากนั้น ยังอาจเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศในด้านการนำสินค้าเข้าของผู้นำเข้า ซึ่งต้องเสียเวลาขออนุญาตการนำเข้า นำสินค้าเข้าไคน้อยลง และสินค้าบางชนิดอาจหามาได้โดยเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาถึงข้อดี ข้อเสีย และอุปสรรคที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้เขียนยังมีความเห็นว่าข้อดีมีน้ำหนักมากกว่าข้อเสียและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เนื่องจากข้อดีจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศเป็นส่วนรวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

ค. การส่งเสริมสินค้าออก การส่งเสริมสินค้าออกเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาดุลการค้าขาดดุลในระยะยาวได้ งานสำคัญ ๆ ทางด้านการส่งเสริมสินค้าออกที่กระทรวงพาณิชย์กำลังดำเนินการอยู่พอจะสรุปได้ดังนี้คือ.-

๑. ติดตามภาวะสินค้าออกที่สำคัญและภาวะตลาดต่างประเทศอย่างใกล้ชิด เพื่อการขยายตลาดและรักษาตลาดไว้

๒. จัดระบบการส่งสินค้าออกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ส่งออกคัดราคากันเอง มีใหญ่ซื้อในต่างประเทศรวมทั้งกรราคา มีใหญ่ส่งออกทำสัญญาขายสินค้าเกินกว่าจำนวนที่มีเหลือสำหรับส่งออก (exportable surplus) และยังเป็นการ

ป้องกันมิให้ผู้ส่งออกบิดพลิ้วการส่งมอบสินค้าตามสัญญาอีกด้วย ตัวอย่างการดำเนินการในเรื่องการจัดระบบการส่งสินค้าออก ได้แก่ การค้าข้าวโพด ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้จัดระบบการค้าโดยทำข้อตกลงซื้อขายกับประเทศผู้ซื้อที่สำคัญบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐจีน กำหนดปริมาณและราคาที่จะซื้อขายกันในแต่ละฤดูกาลผลิต อันเป็นผลทำให้การส่งข้าวโพดออกของไทยดำเนินไปด้วยความราบรื่น

๓. เข้าร่วมงานแสดงสินค้าในนานาประเทศ เพื่อเป็นการเผยแพร่สินค้าของประเทศไทยและเป็นการหาตลาดใหม่ ๆ ให้กว้างขวางออกไป

๔. ควบคุมคุณภาพสินค้าส่งออก ซึ่งในปัจจุบันนี้กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดสินค้าออกรวม ๑๐ ชนิด ให้เป็นสินค้ามาตรฐาน (standard commodity) ได้แก่ ปอฝอก ข้าวโพด เมล็ดคละหุง ผลิตภัณฑ์ขั้นต้นปะหลัง เกล็ด ปุยนุ่น ไม้สักแปรรูป ข้าวฟ่าง เครื่องเงินไทย และผ้าไหมไทย สินค้าดังกล่าวจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนการส่งออกว่ามีมาตรฐานตามที่ใดกำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาความเชื่อถือในสินค้าส่งออกของไทยในตลาดต่างประเทศ

๕. ให้ความช่วยเหลือผู้ส่งออกในการหาตลาด การติดต่อกับผู้ซื้อในต่างประเทศ การเผยแพร่โฆษณาเกี่ยวกับการค้าต่างประเทศ และพิจารณาแก้ไขอุปสรรคในการส่งออก

ข้อดี

๑. เป็นมาตรการในการแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินขาดดุล
๒. เป็นช่องทางในการทำให้สินค้าออกของไทยมีมากขึ้น มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น และเป็นการขยายตลาดไปยังประเทศต่าง ๆ มากขึ้น
๓. ทำให้เกิดอุตสาหกรรมภายในประเทศหลายสาขายิ่งขึ้น ซึ่งจะบังผลในการเพิ่มการส่งออก ประชาชนมีสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคมากขึ้น และการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศจะมีปริมาณลดลง
๔. ทำให้ต่างประเทศรู้จักสินค้าไทย และผู้ซื้อในต่างประเทศมีความเชื่อถือในคุณภาพของสินค้าไทย

ข้อเสีย

๑. การส่งเสริมการส่งออกสินค้าออกอาจทำให้อุปทานของสินค้าบางชนิดภายในประเทศลดลง ซึ่งจะทำให้สินค้าดังกล่าวมีราคาแพงขึ้น อันจะยังผลให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยได้รับความเดือดร้อน

๒. พอลูกค้าส่งออกต้องเสียเวลาในการขอใ้ทางการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าที่อยู่ในข่ายสินค้ามาตรฐานเพื่อการส่งออก

ข้อเสียที่ทำให้สินค้าภายในประเทศมีราคาแพงขึ้นเนื่องจากกาเพิ่มการส่งออกเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติเมื่ออุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน แต่ปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นในระยะเวลาดสั้นเท่านั้น เนื่องจากผู้ผลิตจะผลิตสินค้าให้มากขึ้น เพราะมีราคาสูงเป็นเครื่องจูงใจ และในที่สุดราคาสินค้าก็จะลดลงมาเอง หรือในบางกรณีถ้าผู้ผลิตไม่สามารถเพิ่มการผลิตได้ ราคาสินค้าก็จะสูงขึ้นจนตลาดต่างประเทศจะลดการซื้อลง โดยหันไปซื้อสินค้าชนิดเดียวกันจากประเทศอื่นซึ่งมีราคาถูกกว่า ภาวะดังกล่าวจะทำให้อุปทานภายในประเทศเพิ่มขึ้น และราคาสินค้าจะลดลง ส่วนการตรวจสอบมาตรฐานของสินค้าก่อนการส่งออก ถึงแม้ว่าจะทำให้ผู้ส่งออกต้องเสียเวลาไปบ้าง แต่ก็เป็นการกระทำเพื่อผลทางานซื้อเสียของประเทศ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าข้อเสียของการส่งเสริมสินค้าออกมีน้ำหนักน้อยกว่าผลดีที่จะได้รับมาก

ง. การควบคุมการส่งออก วัตถุประสงค์ของการควบคุมการส่งออกสินค้าออก และสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมการส่งออก อาจแบ่งได้เป็นประเภท ดังนี้

๑. เพื่อสงวนสินค้าไว้ใช้ภายในประเทศ สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ โดยปกติห้ามมิให้ส่งออก สินค้าเหล่านี้ได้แก่ข้าวเปลือก ข้าวขาว ข้าว (โดยปกติอนุญาตให้ส่งออกเฉพาะลูกข้าว) ไม้ ลา พอ และสัตว์ป่าบางชนิด สินแร่ดีบุก ทองเหลือง ทองแดง ไม้ว่าจะ เป็นก้อน เป็นแท่ง เป็นแผ่น เป็นเส้น หรือเป็นในลักษณะอื่นใดนอกจากเป็นสิ่งที่ได้ทำขึ้นแล้ว เป็นของสำเร็จรูป สำหรับใช้สอยหรือเพื่อเป็นประโยชน์อย่างอื่น เหล็กฉาก เหล็กแผ่น เหล็กก้อน เหล็กแท่ง และเศษเหล็กทุกชนิด เศษอลูมิเนียม เทวรูป ชิ้นส่วนของเทวรูป พระพุทธรูป ชิ้นส่วนของพระพุทธรูป แต่ไม่รวมถึงพระเครื่อง หรือชิ้นส่วนของพระเครื่อง (นอกจากเป็นของสร้างใหม่และได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากรแล้ว)

๒. เพื่อป้องกันการขาดแคลน สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ของใบอนุญาตให้ส่งออกได้ แต่เพื่อป้องกันการขาดแคลน ผู้ส่งออกจะต้องขออนุญาตในการนี้อาจจะมีการกำหนดปริมาณการส่งออกไว้ สินค้าเหล่านี้ได้แก่ โค กระบือ ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว ปลายข้าว และสิ่งใด ๆ ที่แปรสภาพจากข้าวทุกชนิด แต่ไม่รวมแอมะแซ

๓. เพื่อควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของสินค้า สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามประสงค์ของนี้ ได้แก่ สินค้าซึ่งกำหนดเป็นสินค้ามาตรฐาน ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งออก สินค้าเหล่านี้ได้แก่ ข้าวโหล ปอ ละหุ่ง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เกล็ด ปุ๋ยนุ่น ไม้สักแปรรูป ข้าวฟ่าง เครื่องเงินไทย และผ้าไหมไทย

๔. เพื่อจัดระบบการส่งออก สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ของนี้ ได้แก่ ข้าวโหลและข้าวฟ่าง เนื่องจากได้มีการทำข้อตกลงการค้าซื้อขายข้าวโหลและข้าวฟ่างกับบางประเทศ จึงต้องควบคุมการส่งออกให้เป็นไปด้วยดี โดยปกติอนุญาตให้ส่งออกในเมื่อปฏิบัติชอบด้วยระเบียบที่กำหนดขึ้น

๕. เพื่อเหตุผลทางการเมือง สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ของนี้ ได้แก่ การส่งสินแร่ เหล็ก วุลแฟรม หรือทั้งสแตน พลวง โลหะตะกั่ว สินแร่ — ตะกั่ว — และสังกะสี ไปยังประเทศจีนคอมมิวนิสต์ และสาธารณรัฐเกาหลีเหนือ เพราะสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้ายุทธปัจจัย ซึ่งสหประชาชาติไม่ให้ส่งไปประเทศจีนคอมมิวนิสต์ และสาธารณรัฐเกาหลีเหนือ รวมทั้งการส่งสินค้าออกไปยังประเทศโรดส์เซีย ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมติของสหประชาชาติ การส่งสินค้า (re-export) ไปยังประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์หรือประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์

๖. เพื่อเหตุผลทางการเงิน สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ของนี้ ได้แก่ ทองคำ ทองคำขาว เพชร พลอย หลักเกณฑ์การควบคุมเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังและกระทรวงการคลัง เป็นผู้พิจารณาอนุญาต

๗. เพื่อเหตุผลอื่น ๆ เช่น การควบคุมการส่งออก แร่ที่มีธาตุ โพลัมเบีย มาแทน ทาลันธอเร็ียม และแรอื่น ๆ ที่มีกัมมันตภาพรังสีเจือปน การส่งน้ำตาลทรายทุกชนิด (รวมทั้งน้ำตาลทรายคิม) ออก เพื่ออนุญาตให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยน้ำตาลระหว่างประเทศ และการ re-export สินค้าที่กระทรวงพาณิชย์ได้รับรองไว้แก่ประเทศผู้ส่งสินค้ามาว่าจะไม่ส่งต่อไปยังประเทศอื่น และป้องกันมิให้มีการส่งสินค้าที่นำเข้ามาจากประเทศอื่นออกไปยังประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์ หรือประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์

ข้อดี

๑. ทำให้อุปทานของสินค้าที่สำคัญ ๆ ภายในประเทศไม่ขาดแคลนเนื่องจากการส่งออกอันจะทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากสินค้ามีราคาสูง
๒. เป็นการรักษารชือเสียงของประเทศในค่านคุณภาพของสินค้าส่งออก
๓. ทำให้การส่งสินค้าบางอย่างออกดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ภายใต้ระบบการส่งออก อันจะเป็นประโยชน์แก่ทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ กล่าวคือ ผู้ขายไม่ถูกผู้ซื้อคร่ำคร่า ไม่คิดราคากันเองในการส่งออก และมีอำนาจในการต่อรอง (bargaining power) มากขึ้น ส่วนทางค่านผู้ซื้อ ก็จะไม่ถูกผู้ขายบิดพลิ้วในการส่งมอบสินค้า และได้รับสินค้าตามปริมาณและคุณภาพที่ใดตกลงกันไว้
๔. เป็นการปฏิบัติตามมติของนานาชาติในการห้ามส่งสินค้าบางอย่างไปยังบางประเทศ หรือห้ามค้าขายกับบางประเทศ

ข้อเสีย

๑. ทำให้การส่งออกของประเทศไม่ดำเนินไปอย่างเสรี
๒. เป็นการกีดกันการค้ากับบางประเทศ
๓. เป็นการเริ่มภาระของผู้ส่งออกในทางที่ต้องขอใบอนุญาตส่งออกก่อนการส่งออก และทำให้การส่งสินค้าออกต้องเสียเวลามากขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของการควบคุมการส่งสินค้าออก จะเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศจริง แต่ผลที่เกิดขึ้นจากการควบคุมการส่งสินค้าออกมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย โดยทำให้อุปทานของสินค้าสำคัญ ๆ เช่น ข้าว น้ำตาลทราย และกระสอบ ไม่เกิดขาดแคลนเนื่องจากการส่งออกจนเป็นที่เดือดร้อนของประชาชน นอกจากนั้นยังเป็นการรักษารชือเสียงของประเทศในค่านคุณภาพของสินค้าส่งออก การจัดระบบการส่งออก และเป็นการปฏิบัติตามมติของนานาชาติอีกด้วย ซึ่งข้อดีดังกล่าวเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม แต่ข้อเสียที่เกิดขึ้นจากการควบคุมการส่งสินค้าออกเป็นการขัดประโยชน์ของเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

๗. การควบคุมการนำสินค้าเข้า วัตถุประสงค์ของการควบคุมการนำสินค้าเข้าและสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมการนำเข้า แบ่งออกเป็นประเภทได้ ดังนี้.—

๑. เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าในประเทศ สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ขณีนี้นี้ อาทิ แหม่ ซาไบ ซาผง สิ่งทอเป็นผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าขนสัตว์ที่มีไหมแท้ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป กาแฟ ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต และปุ๋ยยูเรีย น้ำตาลทรายทุกชนิด และรมกระดาษ (สำหรับขนานำเข้าจากต่างประเทศ จะต้องซื้อผ้าที่ผลิตได้ในประเทศ ร้อยละ ๕๐ ของผ้าที่นำเข้าถ้าเป็นซาผง ถ้าเป็นซาไบต้องซื้อร้อยละ ๔๐ ส่วนกาแฟที่ขนานำเข้าจะคงซื้อกาแฟที่ผลิตในประเทศร้อยละ ๓๐ ของกาแฟที่นำเข้าในกรณีที่เป็นกาแฟเมล็ด และร้อยละ ๔๐ ในกรณีที่เป็นกาแฟผง)

๒. เพื่อห้ามการนำสินค้าบางอย่างเข้า สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ขณีนี้นี้ ได้แก่ เครื่องสีข้าวชนิดคกกลมเป็นรำขาว ซึ่งเป็นเครื่องสีข้าวที่สีข้าวไม่ได้อุณหภูมิตามมาตรฐาน และรถยนต์ไฮโดรเจน ทั้งนี้ โดยพิจารณาเห็นว่า การนำรถยนต์ไฮโดรเจนเข้ามาเพื่อการค้า ไม่เป็นผลดีต่ออุตสาหกรรมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

๓. เพื่อเหตุผลทางการเงิน สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ขณีนี้นี้ ได้แก่ ทองคำ แต่ไม่หมายรวมถึงเครื่องรูปพรรณทองคำ ซึ่งตามปกติและโดยสภาพใช้ในการประดับร่างกาย หลักเกณฑ์การควบคุมเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังและกระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

๔. เพื่อเหตุผลทางอนามัย สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ขณีนี้นี้ ได้แก่ นํ้ายาเคมีซิติคแอนไฮไดรด์ และอะซิติคคลอไรด์ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ และภาวะกระเบื้องเคลือบที่ไซมรจุอาหารบริโภคที่อาจมีตะกั่วละลายออกมาได้เกินกว่า ๒ มิลลิกรัมต่อความจุ ๑ ลิตร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันอันตรายอันจะเกิดแก่สาธารณสุข

๕. เพื่อเหตุผลเกี่ยวกับความปลอดภัย สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ขณีนี้นี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เก่า ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนำสินค้ามีค่าและเอกสารซุกซ่อนหลบหนีภาษี และนำเข้ามาถกวนความสงบ สิ่งพิมพ์หรือภาพยนต์ซึ่งผลิตหรือมีกำเนิดในประเทศจีนคอมมิวนิสต์หรือนำเข้ามาจากจีนคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ และไม่บรรทัดที่มีปะกอบอยู่กับไม้บรรทัด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันอันตรายอันจะพึงเกิดแก่สาธารณสุข

๖. เพื่อเหตุผลทางการเมือง สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ชนิดนี้ ได้แก่ สินค้าที่ผลิตในประเทศจีนคอมมิวนิสต์ หรือซึ่งนำเข้ามาจากประเทศจีนคอมมิวนิสต์ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ประเทศจีนคอมมิวนิสต์ใช้การค้าเป็นเครื่องมือทางการเมือง และสินค้าที่มาจากหรือมีกำเนิดจากประเทศโรดเซีย ทั้งนี้ เป็นการปฏิบัติตามมติของสหประชาชาติ

๗. เพื่อเหตุผลอย่างอื่น สินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมตามวัตถุประสงค์ชนิดนี้ ได้แก่ เหมืองโลหะผสมทองขาว หรือทองขาวที่มีลักษณะ ขนาด น้ำหนัก และส่วนผสมใกล้เคียง เหมืองขนาดหนึ่งบาท (ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการปลอมแปลงเหมืองขนาดหนึ่งบาท) ไม่และไม่แปรรูปทุกชนิด (เพื่อป้องกันการลักลอบศักไม่ภายในประเทศ แล้วอาจวานำเข้ามาจากต่างประเทศ)

ข้อ ๓

๑. เป็นมาตรการในการช่วยลบล้างการกีดกันและการชำระ เงินซากคูล
๒. เป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการแข่งขันของต่างประเทศ อันจะทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศสามารถเจริญเติบโตและกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศเมื่อการผลิตได้ขยายตัวอย่างเต็มที่แล้ว
๓. เป็นการปฏิบัติตามมติของนานาชาติในการห้ามทำการค้ากับบางประเทศ
๔. เป็นการรักษาความมั่นคงของประเทศในด้านการเศรษฐกิจ การเมือง และสุขภาพอนามัย ของประชาชน

ข้อสี่

๑. ทำให้การนำสินค้าเข้าของประเทศไม่ดำเนินไปอย่างเสรี
๒. ทำให้ประชาชนเสียอุปโภคบริโภคสินค้าที่ตนชอบบริโภค และต้องใช้สินค้าบางอย่างที่ผลิตได้ภายในประเทศเป็นการทดแทน ซึ่งบางกรณีสินค้าเหล่านั้นอาจยังมีคุณภาพไม่ดีกว่าและราคาสูงกว่าสินค้าที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศ
๓. เป็นการกีดกันการค้ากับบางประเทศ
๔. เป็นการเพิ่มภาระของผู้นำเข้าในการที่ต้องขออนุญาตการนำสินค้าบางอย่างเข้าประเทศ ซึ่งทำให้การนำสินค้าเข้าต้องเสียเวลามากขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาโดยสรุปแล้วจะ เห็นได้ว่า การควบคุมการนำสินค้าเข้าเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศจริง แต่อุปสรรคที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลดีแก่ประเทศเป็นส่วนใหญ่ในหลายด้านซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ส่วนข้อเสียของการควบคุมการนำสินค้าเข้าเป็นการจัดประโยชน์ของประชาชนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ดังนั้น การควบคุมการนำสินค้าเข้าจึงมีผลดีมากกว่าผลเสียอย่างแน่นอนทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว

๓. การขนส่งสินค้าทางเรือ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ. ๒๕๐๖ กระทรวงพาณิชย์มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการขนส่งสินค้าควบคุม โดยเหตุที่การขนส่งสินค้าทางเรือมีความสัมพันธ์กับการค้าต่างประเทศโดยใกล้ชิด กระทรวงพาณิชย์จึงได้ให้ความสนใจแก่การขนส่งสินค้าทางเรือ เพื่อให้ประเทศไทยมีบริการการขนส่งทางเรืออย่างเพียงพอ โดยเสียค่าบริการในอัตราที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนพาณิชย์นาวีของไทย เพื่อให้เรือพาณิชย์ของไทยได้มีส่วนในการขนส่งสินค้ามากขึ้น

งานของกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวกับการขนส่งสินค้าทางเรือมีดังนี้

๑. ช่วยให้บริษัทเรือไทยได้มีส่วนในการขนส่งสินค้ามากขึ้น ปรากฏว่าบริษัทเรือไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมการเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากสมาคม เพราะถูกจำกัดเที่ยวเรือโดยที่บริษัทเรือญี่ปุ่นและชาติอื่นไม่ถูกจำกัด บริษัทเรือไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมการเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย มี ๓ บริษัท คือ บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด บริษัทไทยพาณิชย์นาวี จำกัด และบริษัทไทยวิสาหกิจสากลเดินเรือ จำกัด ทั้ง ๓ บริษัทได้รับอนุมัติให้เดินเรือจากญี่ปุ่นมาไทยปีละ ๓๒ เที่ยว (บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด ได้ ๓๒ เที่ยว บริษัทไทยพาณิชย์นาวี จำกัด ได้ ๑๘ เที่ยว บริษัทไทยวิสาหกิจสากลเดินเรือ จำกัด ได้ ๑๘ เที่ยว)

ในปี ๒๕๑๓ บริษัทเรือไทย ๓ บริษัท ได้บรรทุกสินค้าจากญี่ปุ่นมาไทย ๕๕ เที่ยว (ในปี ๒๕๑๒ บรรทุก ๓๗ เที่ยว) เป็นจำนวนสินค้าที่บรรทุก ๑๕๘,๓๕๕ ตัน ซึ่งเท่ากับ ๑๑.๘% ของสินค้าที่บรรทุกทั้งหมด (ในปี ๒๕๑๒ บรรทุก ๑๐๐,๕๖๐ ตันหรือ

๕.๓ %) บริษัทเรือของญี่ปุ่นบรรทุก ๑,๐๒๐,๓๓๕ ตัน หรือ ๒๐.๘ % บริษัทเรือชาติที่สาม เช่น อังกฤษ อเมริกา เคนมารค บรรทุก ๔๕๘,๖๕๐ ตัน หรือ ๒๓.๔ % สำหรับในปี ๒๕๑๔ บริษัทเรือไทย ๓ บริษัท ได้บรรทุกสินค้าจากญี่ปุ่นมาไทย ๒๖ เทียบ เป็นจำนวนสินค้าที่บรรทุก ๒๖๔,๕๗๗ ตัน หรือ ๑๕.๒ % บริษัทเรือของญี่ปุ่นบรรทุก ๑,๐๔๔,๑๘๕ ตัน หรือ ๕๖.๘ % บริษัทเรือของชาติที่สาม บรรทุก ๔๖๕,๓๓๘ ตัน หรือ ๒๓ % แม้ว่าในปี ๒๕๑๔ เรือไทยจะบรรทุกสินค้าได้มากขึ้น แต่อัตราส่วนของสินค้าที่เรือไทยบรรทุกยังน้อยกว่าอัตราส่วนของบริษัทเรือชาติที่สามและของญี่ปุ่นมาก โดยที่ประเทศไทยเป็นผู้จ่ายเงินค่าสินค้าและค่าธรรมเนียมการจะได้รับอัตราส่วนมากกว่านี้ ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา ประเทศที่กำลังพัฒนามีความเห็นว่าเป็นว่า ประเทศกำลังพัฒนามีความเห็นว่าเป็นว่า ประเทศกำลังพัฒนาที่ส่งสินค้าออก (cargo-generating country) และประเทศที่รับสินค้า (cargo-receiving country) ควรจะได้รับส่วนแบ่งสินค้า ๕๐ % กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับบริษัทเรือไทย เจริญจากับกรมการเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย และเจ้าหน้าที่รัฐบาลญี่ปุ่น ขอให้บริษัทเรือไทยได้รับเที่ยวเรือเพิ่มขึ้น และได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมยิ่งขึ้น

เมื่อปลายเดือนเมษายน ๒๕๑๔ กรมการเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย ได้มีหนังสือถึงบริษัทเรือไทยเสนอการเพิ่มเที่ยวเรือให้แก่บริษัทเรือไทยเป็น ๕๐ เที่ยว ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๑๕ และ ๑๐๘ เที่ยว ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๑๖ และได้เสนอให้บริษัทเรือไทยเข้าร่วมใน pooling arrangement โดยเสนออัตราส่วนค่าธรรมเนียมขั้นต่ำ ๐.๑๕ % ต่อเที่ยว และค่าธรรมเนียมขั้นสูง ๐.๒๕ % ต่อเที่ยว ซึ่งเมื่อกำหนดแล้ว บริษัทเรือไทยจะได้รับอัตราส่วนค่าธรรมเนียมทั้งหมด ๑๖.๒ % ถึง ๒๓.๐ %

ในเดือนมิถุนายน ๒๕๑๔ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้เชิญผู้แทนบริษัทเรือไทย ทั้ง ๓ มาประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอของกรมการเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย ที่ประชุมมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าข้อเสนอของกรมไม่เป็นธรรม และไม่สมเหตุผล เห็นควรยื่นข้อเสนอต่อกรมให้เพิ่มเที่ยวเรือเป็น ๑๘๘ เที่ยว ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ และเพิ่มเป็น ๑๔๔ เที่ยว ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ และ ๑๘๐ เที่ยว ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๖ สำหรับค่าระวางขั้นต่ำให้เพิ่มเป็น ๐.๒๕ % ต่อเที่ยว โดยคำนวณจากเที่ยวเรือทั้งหมด ไม่ใช่จากแต่ละเที่ยว ส่วนค่าระวางขั้นสูงสำหรับเรือไทย ไม่มีการกำหนดไว้

ในเดือนกันยายน ๒๕๑๔ กรมเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย ได้มีหนังสือแจ้งว่า ได้ตกลงที่จะเพิ่มเที่ยวเรือให้แก่บริษัทเรือไทยเป็น ๑๘๘ เที่ยว ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๕ (บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด ได้ ๕๔ เที่ยว บริษัทไทยพาณิชย์นาวี จำกัด ได้ ๓๒ เที่ยว และบริษัทไทยวิสาหกิจสากลเดินเรือ จำกัด ได้ ๒๒ เที่ยว) และเพิ่มเป็น ๑๒๐ เที่ยว ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๖ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๗ (บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด ได้ ๖๐ เที่ยว บริษัทไทยพาณิชย์นาวี จำกัด ได้ ๓๖ เที่ยว และบริษัทไทยวิสาหกิจสากลเดินเรือ จำกัด ได้ ๒๔ เที่ยว) ทางกรมได้ขอถอนข้อเสนอที่จะให้บริษัทเรือไทยอยู่ใน pooling arrangement

ข้อเสนอของกรมเดินเรือญี่ปุ่น - ไทย ยังไม่เป็นที่พอใจของบริษัทเรือไทย ซึ่งประสงค์จะเข้าร่วมใน pooling arrangement แต่เมื่อการเจรจายังไม่สามารถตกลงกันได้ บริษัทเรือไทยจึงรับการเพิ่มเที่ยวเรือ จำนวน ๑๘๘ เที่ยว ในปี ๒๕๑๕ วิกฤต ในปี ๒๕๑๕ บริษัทเรือไทยจึงได้เที่ยวเรือเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๑๔ จำนวน ๓๖ เที่ยว ซึ่งได้เพิ่มอีก ๕๐ %

๒. การสงวนสินค้าที่มีค่าระวางสูงสำหรับเรือไทย ปรากฏว่าประเทศ
 ส่วนมาก ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาต่างก็ให้ความช่วยเหลือแก่พาณิชย์นาวี
 ของตนไม่โดยตรงก็โดยทางอ้อม มาตรการบางอย่างที่ประเทศต่าง ๆ ใช้เพื่อสง
 เสริมการใช้เรือของตนก็มี ออกกฎหมายกำหนดการบรรทุกสินค้ากับเรือของประเทศ
 ที่เรียกว่า cargo reservation ออกกฎหมายควบคุมขบวนการเดินเรือ
 ลดค่าธรรมเนียมแก่เรือของประเทศและสินค้าที่บรรทุกกับเรือของประเทศ กำหนด
 ให้สินค้าของรัฐบาลคงบรรทุกกับเรือของประเทศตามกฎหมาย Cargo Preference
 Act ของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดว่า สินค้าเข้าของรัฐบาล สินค้าเกษตร
 เหลือใช้ และสินค้าที่ซื้อด้วยเงินช่วยเหลือ จะต้องบรรทุกกับเรือของสหรัฐอเมริกา
 อย่างน้อย ๕๐ %

กระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาเห็นว่า บริษัทเรือไทยไม่ได้รับการปฏิบัติที่เป็น
 ธรรมจากขบวนการเดินเรือ อัตราส่วนการบรรทุกสินค้าของเรือไทยก็ยังต่ำ
 นอกจากนี้ สินค้าเข้าที่บริษัทเรือไทยบรรทุกจากญี่ปุ่น ส่วนมากเป็นสินค้าที่มีค่าระวาง
 ต่ำ เช่น เหล็ก และปุย ซึ่งมีค่าระวางตันละ ๑๐ เหรียญอเมริกัน น้ำมัน เครื่อง
 และยางมะตอย ซึ่งมีค่าระวางตันละ ๑๐ - ๑๕ เหรียญอเมริกัน ส่วนสินค้าที่มีค่า
 ระวางสูง เช่น เครื่องจักร เครื่องไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ซึ่งมีค่าระวางตันละ
 ๒๖ เหรียญอเมริกัน บริษัทเรือไทยมักจะไม่สามารถบรรทุก ได้หรือแต่เพียงส่วนน้อย
 บริษัทเรือญี่ปุ่น ๔ บริษัท มักจะได้รับสินค้าที่มีค่าระวางสูง เพราะความรูสึกชาตินิยม
 ในระหว่างคนญี่ปุ่นรุนแรงมาก สำหรับเรือของชาติอื่นอีก ๓ บริษัท เนื่องจากเป็น
 บริษัทที่ดำรงมานานมีประสบการณ์ในกิจการพาณิชย์นาวีมาก จึงมีลูกค้าประจำที่มีการ
 คึกคักกันมาเป็นเวลานาน และมักจะไถ่สินค้าที่มีค่าระวางสูงเช่นเดียวกับบริษัท
 ญี่ปุ่น กระทรวงพาณิชย์จึงเห็นควรที่จะให้มีการสงวนสินค้าที่มีค่าระวางสูงสำหรับ
 เรือไทย

กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการสงวนสินค้าที่มีค่าระวางสูงสำหรับเรือไทยว่า เห็นควรให้มาตรการในค่านาคอมสินค้าเข้าตาม พ.ร.บ. ความคุมการส่งออกภายนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยควบคุมการนำสินค้าที่มีค่าระวางสูงบางประเภทเข้า และกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตว่า จะต้องบรรทุกสินค้านั้นมากับเรือไทย นอกจากนี้ไม่มีเรือไทย จึงอนุญาตให้บรรทุกเรือชาติอื่นได้ การควบคุมการนำเข้าจะต้องควบคุมการนำสินค้าเข้าจากทุกประเทศไม่เฉพาะประเทศญี่ปุ่น สินค้าใดควรควบคุมการนำเข้า ควรขอให้คณะกรรมการควบคุมการส่งออก และนำเข้า ซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุมพิจารณาเสนอความเห็น โดยปรึกษากับบริษัทเรือไทย คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๑๔ เห็นชอบด้วยในหลักการที่จะใช้มาตรการควบคุมสินค้าเข้าตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ สำหรับรายละเอียดและชนิดของสินค้า ให้คณะกรรมการควบคุมการส่งออกและนำเข้า ซึ่งสินค้าที่ถูกควบคุมพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง กระทรวงพาณิชย์ได้มอบให้กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์พิจารณาเรื่องนี้ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้พิจารณาร่วมกับบริษัทเรือไทย และได้เสนอรายการสินค้าเข้าที่ควรสงวนไว้ให้แก่เรือไทยตลอดจนวิธีดำเนินการในการสงวนสินค้าบางประเภทสำหรับเรือไทย เสนอต่อกระทรวงพาณิชย์แล้ว

๓. สภาผู้ส่งทางเรือ (Shippers' Council) ปรากฏว่าขบวนการเดินเรือมักจะขึ้นอัตราค่าระวางอยู่เสมอ ทำให้การส่งสินค้าออกของประเทศไทยได้รับความกระทบกระเทือน ในเรื่องนี้กระทรวงพาณิชย์และสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้อง ได้ประท้วงการขึ้นค่าระวางไปยังขบวนการเดินเรือที่เกี่ยวข้องบางครั้งการประท้วงก็โดนผล แต่ส่วนมากมักไม่ประสบ

คณะกรรมการว่าด้วยการค้าเดินเรือ (Committee on Shipping) ของ

United Nations Conference for Trade and Development (UNCTAD)

ได้มีมติให้ประเทศที่กำลังพัฒนาจัดตั้งสภาผู้ขนส่งทางเรือ (Shippers' Council) และกลไกการปรึกษาหารือ (consultation machinery) เพื่อเจรจากับขบวนการเดินเรือเกี่ยวกับอัตราค่าระวางเรือและเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการขนส่งสินค้าทางเรือ กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นควรจัดตั้งสภาผู้ขนส่งทางเรือขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบด้วยและได้มอบให้กระทรวงคมนาคมดำเนินการ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบให้

กระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าของเรือสำเภานขนส่งทางเรือ ในขณะที่กระทรวงพาณิชย์กำลังพิจารณาพระราชบัญญัติสำเภานขนส่งทางเรือ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายขนส่งทางเรือตามกฎหมาย กระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสำเภานขนส่งทางเรือเจรจากับขบวนการเดินเรือ

ข้อดี

๑. ประหยัดเงินตราต่างประเทศ โดยจะจ่ายเงินตราต่างประเทศเป็นค่าขนส่งสินค้าให้แก่เรือของต่างชาติน้อยลง
๒. เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่บริษัทเดินเรือของคนไทย และทำให้คนไทยมีงานทำมากขึ้น
๓. ผลในระยะยาวจะทำให้บริษัทเดินเรือของคนไทยมีประสบการณ์มากขึ้น สามารถขยายเส้นทางให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และทำให้ประเทศสามารถพึ่งตัวเองทางการขนส่งสินค้าทางเรือ โดยไม่ต้องหวังพึ่งบริษัทเดินเรือของต่างชาติ
๔. การตั้งสำเภานขนส่งทางเรือของไทยขึ้น จะทำให้มีอำนาจในการต่อรองกับขบวนการเดินเรือของต่างชาติมากขึ้น
๕. เป็นการเผยแพร่เกียรติภูมิของประเทศ โดยการที่เรือสินค้าของไทยนำธงไตรรงค์ไปอวดคนในนานาต่าง ๆ

ข้อเสีย

๑. การขนส่งสินค้าไปยังต่างประเทศอาจเสียเวลามากขึ้น เนื่องจากบริษัทเดินเรือของคนไทยยังมีเรือขนาดเล็กและเก่า
๒. ต้องวางมาตรการป้องกันมิให้บริษัทเดินเรือของคนไทยเกิดการแก่งแย่งกันเอง
๓. บริษัทเดินเรือของคนไทยยังไม่มีเรือบรรทุกสินค้าแบบ container ดังนั้นในอนาคตอันใกล้อาจทำให้การระวางของเรือไทยแพงกว่าการระวางของเรือต่างชาติ ซึ่งจำเป็นต้องวางแผนปรับปรุงระบบการขนส่งสินค้าเสียใหม่

เมื่อได้พิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของการขนส่งสินค้าทางเรือโดยบริษัทเดินเรือของคนไทยจะ เห็นว่าเป็นการส่งเสริมการค้าต่างประเทศของประเทศไทยในระยะยาว เพราะ

การค้ากับการขนส่งสินค้าเป็นขบวนการที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปเสมอ ดังนั้นการขนส่งสินค้าทางเรือจึงเป็นแหล่งที่มาของรายได้ของประเทศ และทำให้ประเทศสามารถพึ่งตัวเองทางด้านการขนส่งสินค้าได้ แต่อย่างไรก็ตามในระยะสั้นอาจเป็นอุปสรรคแก่การค้าต่างประเทศในอันความไม่สะดวกของการขนส่งสินค้าได้

ข. การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้ากับต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์มีนโยบายที่จะส่งเสริมสัมพันธภาพและความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้ากับประเทศต่าง ๆ ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการขยายตลาดต่างประเทศของสินค้าไทยให้กว้างขวางออกไปมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กระทรวงพาณิชย์โดยความร่วมมือของกระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของโคคำเนินเรื่องต่าง ๆ ดังนี้.—

๑. การทำข้อตกลงทางการค้ากับต่างประเทศ การทำข้อตกลงทางการค้าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการให้หลักประกันสินค้าของเราจะไม่ถูกประเทศคู่สัญญาจำกัดหรือเลือกปฏิบัติ คือการให้การปฏิบัติแห่งชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งแก่กัน (most - favoured - nation treatment) ประเทศไทยได้ทำข้อตกลงทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ แล้วหลายประเทศด้วยกัน อาทิ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย สาธารณรัฐจีน ฮอลแลนด์ อินเดีย แคนาดา บังกลาเทศ ภูมูเนียบ และสหภาพโซเวียต ผลของข้อตกลงนี้ทำให้การค้าระหว่างไทยกับประเทศเหล่านี้ขยายเพิ่มขึ้น

๒. การส่งคณะผู้แทนการค้าไปต่างประเทศ การส่งคณะผู้แทนการค้าไปเยือนต่างประเทศ และเจรจาเกี่ยวกับการค้า เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการส่งเสริมสินค้าขาออกขยายและหาตลาดต่างประเทศ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ไปเยือนมาให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการนำเอาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้จากการไปเยือนประเทศต่าง ๆ มาให้ประกอบการพิจารณาในอันนโยบายและวางแผนของประเทศในระยะยาวด้วยว่า เราควรจะส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปยังตลาดต่างประเทศเหล่านั้นแค่ไหนเพียงใด หรือจะให้มี การกระจายซื้อสินค้าจากประเทศเหล่านั้นเข้าประเทศไทยเพียงใดหรือไม่ควย เพื่มิให้ประเทศหนึ่งประเทศใดมีอิทธิพลในการส่งสินค้าเข้ามาามากจนเกินไป

๓. การรับรองผู้แทนการค้าต่างประเทศ ในปีหนึ่ง ๆ ได้มีคณะผู้แทนการค้าต่างประเทศเดินทางมาเยือนประเทศไทยหลายคณะ ทั้งคณะผู้แทนการค้าของรัฐบาลและของสมาคมการค้าระดับเอกชน กระทรวงพาณิชย์ได้ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกให้แก่คณะผู้แทนการค้าเหล่านี้เป็นอย่างดี รวมทั้งการเตรียมเรื่องราวที่จะเจรจากับคณะผู้แทนการค้า อาทิ จัดทำหมายกำหนดการให้ร่วมปรึกษาหารือเรื่องเศรษฐกิจและการค้ากับคณะผู้แทนดังกล่าว ตลอดจนให้มีการพบปะกับหน่วยราชการและสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

๔. การเจรจากับรัฐบาลต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ได้เจรจาทันเนื่องกับรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้ชวชนี้อินค้าจากไทยให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากปรากฏว่าการส่งสินค้าออกของไทยไปยังประเทศใดของประสบกับอุปสรรคจากการกีดกันการนำเข้าโดยประเทศคู่ค้า เช่น ในกรณีพิภคัศราศุลกากร หรือในกรณีการกีดกันการนำเข้าโดยวิธีอื่นก็ตาม กระทรวงพาณิชย์ก็ได้ทำการเจรจากับรัฐบาลประเทศนั้น ๆ โดยตรง เพื่อหาทางขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าว การที่ประเทศไทยขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก ก็ได้มีการตกลงกับรัฐบาลญี่ปุ่นให้ยอมรับการตั้งเป้าหมายส่งออกสินค้าจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น และในปี ๒๕๐๕ ได้เจรจาให้รัฐบาลและส่วนเอกชนญี่ปุ่นยอมรับหลักการที่จะซื้อสินค้าอุตสาหกรรมจากประเทศไทยเป็นครั้งแรก

นอกจากการเจรจากับรัฐบาลต่างประเทศในรูปทวิภาคีแล้ว กระทรวงพาณิชย์เป็นเจ้าของเรื่องในการเจรจาร่วมกับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ๆ เรียกร้องให้ประเทศที่พัฒนาแล้วให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่สินค้าเขาจากประเทศที่กำลังพัฒนา การเจรจาได้กระทำต่อเนื่องกันตั้งแต่ปี ๒๕๐๗ ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนาสมัยที่ ๑ ในที่สุดประเทศที่พัฒนาแล้วได้ยอมจัดทำโครงการให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่สินค้าเขาประเทศของตนจากประเทศที่กำลังพัฒนาอยู่ โดยลดหรือยกเลิกภาษีเขาเข้าให้แก่สินค้าที่ลดกรรมอุตสาหกรรม และสินค้าพื้นเมืองส่วนใหญ่

ข้อคิด

๑. เป็นช่องทางในการขยายตลาดสินค้าของไทยในต่างประเทศ

๒. ช่วยให้การค้าของไทยกับนานาประเทศและการเจรจาทางการค้าสามารถ
ดำเนินควบคู่ความราบรื่น

๓. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการค้าของประเทศต่าง ๆ

ขอเสีย

๑. รัฐบาลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ทาง
การค้ากับต่างประเทศ

๒. ในทางตรงกันข้ามกับการขยายตลาดสินค้าไทยไปต่างประเทศ ประเทศไทย
อาจถูกขอร้องให้ซื้อสินค้าจากบางประเทศเพิ่มขึ้น

โดยสรุปแล้ว การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้ากับต่างประเทศจะทำให้การค้า
ต่างประเทศของประเทศไทยดำเนินไปควบคู่ความราบรื่น เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีกันจะ
ทำให้สามารถส่งเสริมการค้าและแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะต้องเสียค่า
ใช้จ่ายบางส่วนในการนี้ก็ตาม แต่ผลที่จะได้รับก็คุ้มค่างบประมาณที่จ่ายไป

ข. การเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศ การเผยแพร่สินค้าไทยให้เป็นที่นิยม
แพร่หลายในต่างประเทศนั้น กระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้กรมพาณิชย์สัมพันธ์รับหน้าที่
ดำเนินการ จุดมุ่งหมายในการเผยแพร่สินค้าไทยนั้นก็เพื่อให้มีการเพิ่มการส่งออกของ
ประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้นทั้งด้านปริมาณและมูลค่า รักษาตลาดสินค้าไทยในต่างประเทศไว้
และหาตลาดใหม่ ๆ ในต่างประเทศโดยที่ในปัจจุบันการผลิตสินค้าของประเทศไทยทั้งในก้าน
เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมได้เจริญก้าวหน้าไปมาก สินค้าที่ผลิตส่วนมากก็มีคุณภาพและ
ปริมาณพอเพียงกับความต้องการของตลาด ดังนั้น การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ
จึงนับเป็นกิจกรรมที่จะอำนวยความสะดวกแก่การพัฒนาเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ ด้วย และเป็น
ที่น่าสังเกตว่ามีงานแสดงสินค้าในต่างประเทศหลายงานที่บรรดาบริษัทห้างร้านเอกชนได้ให้
ความสนใจตั้งตัวแทนร่วมเดินทางไปออกงานด้วย การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าของเอกชน
โดยตรงเช่นนี้ บ่อผลจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมสินค้าส่งออกได้ผลดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ข้อดี

๑. ทำให้ต่างประเทศทราบว่าประเทศไทยผลิตสินค้าอะไรบ้าง ซึ่งเป็นช่องทางที่ประเทศจะส่งสินค้าออกได้มากขึ้น
๒. การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ ทำให้ทราบถึงภาวะการแข่งขันในสินค้าชนิดเดียวกันของต่างประเทศ
๓. เป็นโอกาสที่พ่อค้าไทยจะได้ติดต่อกับพ่อค้าต่างชาติโดยตรง เพื่อเรียนรู้เทคนิคใหม่ ๆ มาปรับปรุงการค้าและการผลิตของตน นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางในการขายสินค้าและหาซื้อสินค้าคุณภาพดีและมีราคาถูก

ข้อเสีย

๑. รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ
  ๒. ต่างประเทศอาจคิดเรียนแบบสินค้าไทย ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยแข่งขันเพิ่มขึ้น
  ๓. การที่เอกชนเข้าร่วมในการแสดงสินค้าในต่างประเทศควย อาจมีการคิดค่าซื้อขายเพื่อการนำเขาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการไม่คุ้มค่าสำหรับประเทศที่มีคู่การค้าขาดดุล
- เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของการ เผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศดังที่ได้บรรยายไว้ข้างต้น ผู้อ่านบางท่านอาจจะมีความรู้สึกที่ว่าข้อดีและข้อเสียมีน้ำหนักก้ำกึ่งกัน แต่สำหรับผู้เขียนมีความเห็นว่าข้อดีมีน้ำหนักมากกว่าข้อเสีย เพราะ เป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะขายสินค้าได้มากขึ้นจากการ เข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ เนื่องจากจำนวนผู้เข้าชมสินค้าของไทยมีมากกว่าจำนวนพ่อค้าคนไทยที่คิดจะซื้อสินค้าของต่างประเทศ ดังนั้น จึงเป็นช่องทางที่จะขายสินค้าได้มากกว่าที่จะต้องซื้อสินค้า และเป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาคู่การค้าขาดดุลไปด้วยในตัว นอกจากนี้แล้ว การเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศยังเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศให้ขยายตัวกว้างขวางยิ่งขึ้นด้วย

จากการพิจารณาการบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ในคานต่าง ๆ ดังที่ได้บรรยายมาแล้วทั้ง ๘ ลักษณะ พอจะให้การวิจารณ์ได้ความมีงานอยู่ ๒ ลักษณะ คือ การควบคุมการส่งสินค้าออกและการควบคุมการนำสินค้าเข้า ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศของประเทศไทย กล่าวคือ ทำให้การค้าของไทยกับประเทศต่าง ๆ ไม่ดำเนิน

ไปด้วยความราบรื่น เพราะจำเป็นต้องมีการขออนุญาตส่งออกหรือนำเข้าต่อทางการในบางกรณี การตรวจสอบมาตรฐานสินค้าขาออก การห้ามส่งออก หรือห้ามนำเข้าสำหรับสินค้าบางอย่าง และการห้ามทำการค้ากับบางประเทศเป็นต้น แต่อุปสรรคดังกล่าวที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลดีแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม ซึ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมย่อมมีความสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล ดังนั้นอุปสรรคที่เกิดขึ้นจึงมีผลดีมากกว่าผลเสีย

อาจจะกล่าวได้ว่าการบริหารการค้าต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์มิได้เป็นไปตามหลักทฤษฎีความได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบ (theory of comparative advantage) หรือที่เรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่ากฎของต้นทุน โดยการใช้เปรียบเทียบ (law of comparative cost) ของนักเศรษฐศาสตร์ชื่อ David Ricardo^{๑๖} ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีเนื้อหาสาระสำคัญที่จะให้ประเทศซื้อแต่เฉพาะสินค้าที่ประเทศนั้นผลิตเองไม่ได้หรือผลิตได้แต่มีต้นทุนสูงกว่าที่ประเทศอื่นผลิตได้ แต่ในทางปฏิบัติทฤษฎีความได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบเป็นทฤษฎีที่มีข้อจำกัดและไม่อาจนำมาพัฒนาได้ (static) เพราะในปัจจุบันนี้การค้าต่างประเทศในระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง มิใช่เป็นการค้าเพียงระหว่าง ๒ ประเทศ (bilateral trade) แต่เป็นการค้าในระหว่างหลาย ๆ ประเทศ (multilateral trade) นี้ร้อยประเทศ และประเภทของสินค้าก็มีนับเป็นร้อยเป็นพันรายการ นอกจากนี้แล้วประเทศต่าง ๆ ยังพยายามใช้นโยบายที่ตนเองโดยการพยายามผลิตสินค้าต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ จะได้ไม่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศและส่งออกส่วนที่เกินการบริโภคภายในประเทศออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น ประเทศที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมพยายามผลิตสินค้าเกษตรกรรมด้วยตนเองเพื่อการบริโภคและใช้เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงาน ส่วนประเทศเกษตรกรรมก็พยายามผลิตสินค้าอุตสาหกรรมด้วยตนเอง เพื่อประหยัดเงินในการซื้อสินค้าอุตสาหกรรมเข้าประเทศ และผลิตสินค้าเกษตรกรรมให้เป็นสินค้าอุตสาหกรรมส่งไปขายต่างประเทศเพราะมีราคาต่อหน่วยสูงกว่า

๑๖/ Ibid., หน้า ๓๒๐

สำหรับในกรณีของประเทศไทย ถ้าจะยึดถือตามทฤษฎีความได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบก็หมายความว่าประเทศไทยจะต้องผลิตสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าหัตถกรรมเท่านั้น เพราะสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าที่ประเทศไทยมีความชำนาญในการผลิตและมีต้นทุนได้เปรียบเหนือกว่าประเทศอื่น ๆ หลายประเทศ แต่ในทางปฏิบัติประเทศไทยไม่อาจจะยึดถือทฤษฎีดังกล่าวได้ เพราะทั้งรัฐบาลและประชาชนเริ่มตระหนักว่าโครงสร้างของประเทศอุตสาหกรรมมีความมั่นคงกว่าโครงสร้างของประเทศเกษตรกรรม กล่าวคือการผลิตสินค้าเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับภาวะของดินฟ้าอากาศซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมของมนุษย์ นอกจากนี้สินค้าเกษตรกรรมยังเน่าเสียง่าย มีราคาต่อหน่วยต่ำ มีการถูกคุกคามจากโรคพืชและแมลง ไม่มีความมั่นคงในค่านาราคา และมีประเทศคู่แข่งซึ่งผลิตสินค้าชนิดเดียวกันมาก ส่วนการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมไม่ต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของดินฟ้าอากาศมากนัก มีความคงทนเก็บไว้ได้นาน มีราคาต่อหน่วยสูง และค่อนข้างมีความมั่นคงในค่านาราคา ดังนั้น รัฐบาลจึงเร่งส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่อที่จะได้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศและจากต่างประเทศผลิตเป็นสินค้าอุตสาหกรรมทั้งประเภทกิ่งสำเร็จรูปและสำเร็จรูป ในขั้นที่จะเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออกและลดการนำสินค้าอุตสาหกรรมเข้าประเทศ ถึงแม้ว่าในระยะต้นสินค้าอุตสาหกรรมบางประเภทที่ผลิตได้เองจะมีราคาสูงกว่าของต่างประเทศ รัฐบาลก็ต้องให้ความช่วยเหลือ โดยการขึ้นอัตราขาเข้าหรือควบคุมการนำเข้าสำหรับสินค้าประเภทเดียวกันจากต่างประเทศ เพื่อให้อุตสาหกรรมนั้น ๆ สามารถเลี้ยงตัวเองได้และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การพึ่งตัวเองได้ของประเทศในอนาคต

โดยสรุปแล้ว การค้าต่างประเทศของประเทศไทยมิได้เป็นการค้าแบบเสรี (free trade) เนื่องจากมีการควบคุมการนำเข้าและควบคุมการส่งออกสำหรับสินค้าบางประเภทเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ ในทางปฏิบัติจากกล่าวได้ว่าไม่มีประเทศใดในโลกที่ใช้ระบบการค้าเสรีโดยสมบูรณ์ แม้แต่สหรัฐอเมริกาที่มีการควบคุมควบเช่นกัน เช่นมีการกำหนดโควตาการนำเข้าและนำตาลเข้าประเทศ และมีกฎหมายห้ามขายเครื่องคำนวณสมองกล (electronic computer) ให้แก่ประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์ เป็นต้น ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการค้าต่างประเทศแบบเสรี แต่มีวิธีการปฏิบัติทางการค้าต่างประเทศแบบวิสาหกิจเสรี (free enterprise) กล่าวคือการส่งสินค้าออกและการนำสินค้าเข้าเป็นเรื่องที่ใคร ๆ ก็

กระทำได้ ถึงแม้ว่าการค้าเพื่อการส่งออกในบางกรณี เช่น การค้าชาวโพลและการค้าชาว
กระทรวงพาณิชย์จะเป็นผู้ทำสัญญาขายให้กับต่างประเทศก็ตาม แต่เป็นการกระทำเพื่อจัด
ระเบียบในการส่งออกเท่านั้น กระทรวงพาณิชย์ไม่ได้เป็นตัวแทนจริงๆ ไม่ เป็นแค่เพียง
ตัวคนกลางในการติดต่อซื้อขายระหว่างประเทศ เพราะการส่งมอบสินค้า (shipment)
ยังคงเป็นหน้าที่ของพ่อค้าผู้ส่งออก โดยรับเงินค่าขายผ่านทางกระทรวงพาณิชย์ แทนที่จะรับ
เงินจากผู้ซื้อโดยตรง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย